

απόψεις

Η «Διεύθυνση Ερευνών Οικονομικού Εγκλήματος»

Με τον δημοσιευόμενο στο παρόν τεύχος νόμο 4512/2018 συστήνεται ειδική "Διεύθυνση Ερευνών Οικονομικού Εγκλήματος", υπαγόμενη απευθείας στον υπουργό Οικονομικών. Το ενδιαφέρον της νέας αυτής Υπηρεσίας είναι ότι ενώ υπάγεται απευθείας στον υπουργό Οικονομικών, εντούτοις ο Εισαγγελέας του Οικονομικού Εγκλήματος έχει την καθοδήγηση και τον συντονισμό της λειτουργίας της. Αποστολή της Υπηρεσίας αυτής είναι η διενέργεια ερευνών, προκαταρκτικής εξέτασης και προανάκρισης για τη διακρίβωση τέλεσης φορολογικών εγκλημάτων ποινικής απαξίας, όπως αυτά προβλέπονται στα άρθρα 66επ. ΚΦΔ. Η επάνδρωση της Υπηρεσίας αυτής έγινε πρωτίστως με φορολογικούς ελεγκτές από τον διοικητικό μηχανισμό της ΑΑΔΕ, ενώ αυτοί αποκτούν στη νέα Υπηρεσία την ιδιότητα ειδικών ανακριτικών υπαλλήλων που δρουν κατόπιν εισαγγελικών παραγγελιών. Η τυχόν πορισματική τους έκθεση γνωστοποιείται στον Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος και ακολούθως διαβιβάζεται στην ΑΑΔΕ μαζί με τον φάκελο της υπόθεσης. Η ΑΑΔΕ προβαίνει σε διενέργεια προσωρινού φορολογικού καταλογισμού με βάση την πορισματική αναφορά και ακολούθως ο φορολογούμενος λαμβάνει θέση με το οικείο υπόμνημά του, ώστε να ακολουθήσει το στάδιο του οριστικού καταλογισμού. Κατά την έκδοση της πράξης οριστικού καταλογισμού, η ΑΑΔΕ με την επιμέρους ελεγκτική της υπηρεσία στην οποία έχει χρεωθεί ο σχετικός φάκελος, δύναται αιτιολογημένα να αφίσταται από την πορισματική έκθεση της Διεύθυνσης Ερευνών Οικονομικού Εγκλήματος.

Ο σκοπός σύστασης της υπό κρίση Υπηρεσίας είναι προφανής. Η ανάγκη περιορισμού της φοροδιαφυγής και μάλιστα αυτής με έντονη ποινική απαξία συνιστά πλέον λόγο όχι απλού δημοσίου αλλά εθνικού συμφέροντος. Κατά τα τελευταία χρόνια της ύφεσης της οικονομίας και του εισοδηματικού περιορισμού των συνεπών φορολογούμενων έχει καταστεί σαφές ότι η ανάκαμψη του κράτους δεν είναι δυνατή χωρίς τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης. Και διεύρυνση αποτελεσματική και κοινωνικά δίκαιη δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί χωρίς τον περιορισμό της ποινικά κολάσιμης φοροδιαφυγής.

Όμως, στην προσπάθειά μας αυτή δεν μπορούμε να ξεχνούμε τους θεμελιώδεις κανόνες της κρατικής μας δομής. Η αρχή της διάκρισης των εξουσιών (άρθρο 26Σ) συνιστά το θεμελιώδες δομικό συστατικό του κράτους δικαίου που αποτελεί με τη σειρά του το οικοδόμημα στο οποίο στηρίχθηκε η μεταπολιτευτική πολιτειακή οργάνωση. Κατά το άρθρο 78Σ, η βεβαίωση του φόρου ανήκει στην εκτελεστική εξουσία, η οποία κατά δέσmia αρμοδιότητα υποχρεούται στην εξατομίκευση του φορολογικού περιουσιακού. Ενώ,

στην δικαστική εξουσία ανήκει ο εγγυητικός έλεγχος της δράσης της φορολογικής αρχής (εκτελεστική εξουσία).

Κατά συνέπεια, η δημιουργία Υπηρεσίας, η οποία ασκεί κατ' ουσία ελεγκτικές επαληθεύσεις όπως και η φορολογική διοίκηση, ενώ ταυτόχρονα δρα υπό εισαγγελική εποπτεία και επιτελεί προανακριτικό έργο στο πλαίσιο άσκησης δικαστικής εξουσίας προκαλεί ανησυχία για τη δημιουργία ρωγμών στην αρχή της διάκρισης των εξουσιών. Ανησυχία που δεν καταλαγιάζει, αν αναλογιστούμε ότι η νέα αυτή Υπηρεσία λειτουργεί παράλληλα με τον λοιπό ελεγκτικό - φορολογικό μηχανισμό της εκτελεστικής εξουσίας.

Η ανησυχία αυτή είχε πρωτοεγερθεί, όταν το ΣΔΟΕ απέκτησε διττή ιδιότητα ώστε οι ελεγκτές του να δρουν παράλληλα ως φορολογικοί και προανακριτικοί υπάλληλοι. Συνεχίσθηκε με την ένταξη του άρθρου 17Α στον Ν.2523/1997, με βάση το οποίο δημιουργήθηκαν τμήματα του ελεγκτικού μηχανισμού υπαγόμενα στην εποπτεία του Οικονομικού Εισαγγελέα. Η ανησυχία αυτή μοιάζει να μεγαλώνει από τα οριζόμενα στον Ν.4512/2018. Και μοιάζει να μεγαλώνει, διότι ήδη η μέχρι σήμερα εμπειρία μας μάς δίδαξε ότι σχεδόν ποτέ η φορολογική αρχή δεν αμφισβήτησε στην ουσία οιαδήποτε πορισματική αναφορά του ΣΔΟΕ. Οι επιμέρους φορολογικές υπηρεσίες (ΔΟΥ, ελεγκτικά κέντρα) κατά σύστημα μέχρι σήμερα προβαίνουν στην πλήρη υιοθέτηση των εκθέσεων του ΣΔΟΕ, με τον προφορικό ισχυρισμό ότι δεν είναι δυνατόν να αποστούν από τα διαπιστωθέντα από αυτό.

Η ανησυχία για τις ρωγμές στην αρχή της διάσπασης των εξουσιών δεν είναι μόνο θεωρητική. Αφορά και στην έκταση και την ποιότητα της προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων των φορολογούμενων αναφορικά με τα όρια της ποινικής τους δίωξης. Κυρίως, όμως, η ανησυχία αφορά στον κατ' ουσία περιορισμό της εκτελεστικής εξουσίας να διαδραματίζει τον θεσμικό της ρόλο, που συνίσταται στον εντοπισμό της φοροδοτικής ικανότητας κάθε φορολογικού υποκειμένου. Αν τελικά στην πράξη, ο προσδιορισμός αυτός στις σοβαρές υποθέσεις λαμβάνει χώρα απευθείας από τη δικαστική εξουσία, με τις πορισματικές της αναφορές, τότε πώς ακριβώς η τελευταία θα διαδραματίσει αποτελεσματικά τον εγγυητικό της ρόλο; Αντί να ελέγχει τη φορολογική αρχή, θα ελέγχει τον εαυτό της και ιδίως θα ελέγχει αν η ίδια υποκατέστησε ορθά τη φορολογική αρχή στο έργο της;

Ίδωμεν...

Ασπασία Μάλλιου

Η επί εβδομήντα και πλέον χρόνια δεκαπενθήμερη κυκλοφορία του ΔΦΝ υπήρξε απολύτως συνεπής, παρά τη δυσκολία του γχειρήματος. Η έκδοση ενός επιστημονικού εντύπου κάθε δεκαπέντε ημέρες και μάλιστα με τρόπο ώστε να παρακολουθεί την επικαιρότητα και να προβαίνει σε ερμηνευτικές και κριτικές παρατηρήσεις αυτής συνιστά επίμοχθο έργο. Έργο που δεν επιτρέπει διακοπές, αργίες, καθυστερήσεις. Δυστυχώς, για λόγους πέρα από τη θέλησή μας, η ομαλότητα αυτή διαταράχθηκε τους τελευταίους μήνες. Το ΔΦΝ, όμως, επανέρχεται και σε πείσμα όλων των δυσκολιών των ημερών μας, προσπαθεί να επιτελέσει τον σκοπό του που συνίσταται στην κριτική ενημέρωση των φίλων του συνδρομητών για την τρέχουσα φορολογική επικαιρότητα. Επειδή η μοναδική στήριξη του ΔΦΝ είστε εσείς, οι φίλοι συνδρομητές του, παρακαλούμε για τη συμπαράστασή σας στην προσπάθειά μας αυτή.

A.M.